

KESKKONNAAMET

Kadri Nõmm
Riigikohus
Kadri.Nomm@riigikohus.ee

Teie 07.02.2025 nr 5-25-1/3

Meie 05.03.2025 nr 1-6/25/26-2

Keskkonnaameti arvamus põhiseaduslikkuse järelvalve asjas nr 5-25-1

Kalapüügiseadus § 56 lõiked 3 ja 4:

(3) Kui kutselise kalapüügiloa saanud isikul või tema kalapüügiloa alusel kala püüdnud kaluril või kaptenil on kokku ühel ja samal veekogul, veealal või maakonnas toimepandud käesoleva seaduse § 71¹ lõikes 1 nimetatud kalapüüginõuete tõsiste rikkumiste eest rohkem kui üks kehtiv karistus väärteo või kuriteo eest, antakse talle viimase karistuse jõustumisele järgneval kahel kalendriaastal kalapüügiluba iga sama veekogu, veeala või maakonna õiguspäraselt omandatud püügivõimaluse kasutamiseks 10 protsendi võrra vähendatud ulatuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul, kui ettevõtja püügivahendite arvuna omandatud püügivõimalus on väiksem kui 10, antakse talle viimase karistuse jõustumisele järgneval kahel kalendriaastal kalapüügiluba iga sama veekogu, veeala või maakonna õiguspäraselt omandatud püügivõimaluse kasutamiseks ühe võrra vähendatud ulatuses.

Keskkonnaameti on nõus Tallinna Halduskohtu 10.01.2025 kohtuasjas 3-24-695 kohtuotsuse punktides 21 – 27 toodud järeldustega meetme proportsionaalsuse osas ning ei hakka neid kordama.

Keskkonnaameti hinnangul ei välista asjaolu, et kaluri kalapüügiloa omanik (juriidiline isik) ei ole alati väärteomenetluses menetlusosaline ja saab kalapüügiloale märgitud kaluri karistamisest teada karistuse jõustumisel, kaluri kalapüügiloa omaniku kaasamist haldusmenetlusesse, mille raames vähendatakse kaluri kalapüügiloa omaniku järgmise kahe aasta püügimahtu.

Haldusmenetlust viib läbi Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) ja rakendades uurimispehmitet (HMS § 6), on PTA-l haldusmenetluse raames õigus Keskkonnaametilt välja nõuda väärteotoimik, et tutvuda ja tutvustada menetlusosalistele korralduse aluseks olevaid dokumente (HMS § 37). Väärteotoimikuga tutvumine ja selles toodud tõenditega arvestamine korralduse andmisel ei tähenda, et PTA peaks ümber hindama Keskkonnaameti väärteomenetluses kogutud tõendeid. Seega on haldusmenetluse seadusega tagatud PTA õigus võtta KPS § 56 lõigete 3 või 4 alusel koostatava korralduse juurde kõik asjasse puutuvad dokumendid ning võimaldada menetlusosalistel nendega tutvuda.

Keskkonnaamet on nõus, et KPS § 56 lõiked 3 ja 4 on sõnastatud imperatiivselt ja kaalutusõigust välistavana. Samas ei too igasugune kaalutusõiguse välistamine alati kaasa sätte vastuolu põhiseadusega. Riigikohtu halduskolleegium on 17. märtsi 2003. a otsuse asjas nr 3-3-1-11-03 punktis 43 märkinud, et ka regulatsioon, mis ei võimalda kaalutusõigust, võib Roheline 64 / 80010 Pärnu linn/ Tel 662 5999 / e-post: info@keskkonnaamet.ee / www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

rakendamisel anda proportsionaalse tulemuse. Seda juhul, kui seadusandja on vastava erandi kehtestamisel ise selle proportsionaalsust kaalunud.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu (136 SE) ja vaidlusaluste sätete kujunemisest on näha, et Riigikogu maaelukomisjon analüüsis püügiõiguse mahu vähendamise proportsionaalsust põhjalikult ning leidis, et kavandatud meede on sobiv, vajalik ja mõõdukas seatud eesmärgi, milleks on kalavarude kaitse, tõhusamaks tagamiseks.

Keskkonnaamet leiab, et PTA kaalutusõiguse puudumine ei riiva ka ülemääraselt kalapüügiloa omaniku õigusi. Kalapüügiseaduse § 41 lõike 1 kohaselt annab kaluri kalapüügiluba õiguse kalapüügiks kutselise kalapüügivahendiga merel kuni 20 meetri samasügavusjooneni, Peipsi, Läämi- ja Pihkva järvel, Narva jõel ja Narva veehoidlal või teistel veekogudel. Sama paragrahvi kolmanda lõike kohaselt antakse kaluri kalapüügiluba äriregistris registreeritud ettevõtjale ja lõike 5 kohaselt kantakse ettevõtja kirjaliku taotluse alusel kalapüügiloale kalapüügiga vahetult tegeleva kaluri nimi ja isikukood.

Seega on juriidilisel isikul võimalus valida, kuidas kalapüügiõigust teostada – kas töölepingu alusel, võttes kalurid ettevõtte palgale, või muul viisil. Juhul, kui ettevõtja valib viisi, kus ta esitab taotluse kanda kalapüügiloale kalurid, kellega tal puudub töösuhe ja sellega seondult puudub tõhus kontroll kalurite tegevuse üle, võtab kalapüügiloa omanik teadliku riski, et kalur võib tema loa alusel toime panna KPS §-s 71¹ sätestatud tõsise rikkumise kalapüügiloa omaniku teadmata. Seega on kaluri kalapüügiloa omanikust ettevõtjale välditav olukord, kus tal puudub tõhus kontroll kalapüügiloa alusel kala püüdvate kalurite tegevuse üle.

Arvestades eeltoodut on Keskkonnaamet seisukohal, et kalapüügiseaduse § 56 lõiked 3 ja 4 ei ole põhiseadusega vastuolus ka osas, mis ei võimalda Põllumajandus- ja Toiduametil kaalutusõigust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Väino Vaidla
juhataja
õigusosakond

Väino Vaidla 5242881
vaino.vaidla@keskkonnaamet.ee